

רמזים נפלאים בענין הקרבנות

ובענין השם 'יצחק'

מתורת הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

1.

פרשת ויקרא, שבתחילת ספר הקרבנות, מתחילה בקרבן 'עולה' הבא ממין הבהמה – בקר או צאן. נושא זה מסתיים במלים: "עולה הוא, אשה ריח ניחוח לה". לאחר מכן ממשיכה התורה ומדברת על קרבן 'עולה' הבא מן העוף, וגם נושא זה מסתיים במלים זהות: "עולה הוא, אשה ריח ניחוח לה".

כותב על כך רש"י בפירושו¹: "נאמר בעוף 'ריח ניחוח' ונאמר בבהמה 'ריח ניחוח' – לומר לך: אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוון את לבו לשמים". משפט זה הפך לביטוי רווח, שמשמעותו כי יש לשים את הדגש על האיכות ולא על הכמות, כשם שהתורה מתייחסת בכבוד זהה הן למביא הבהמה והן למביא העוף.

הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסון, מגלה דבר מעניין המוצפן כאן²:

כשאנו לומדים את דברי רש"י – "אחד המרבה ואחד הממעיט" – לפי פשוטם, אנו מבינים ש"המרבה" הוא זה שמביא בהמה, ואילו "הממעיט" הוא זה שמביא עוף הקטן מבהמה;

אך אם כן, היה צריך להזכיר בתחילה את הבהמה ורק אחר כך את העוף – כשם שבמשפט "אחד המרבה ואחד הממעיט" בא "המרבה" לפני "הממעיט"; מדוע איפוא פותח רש"י דוקא בעוף – "נאמר בעוף .. ונאמר בבהמה"?

¹. ויקרא א, יז.

². 'לקוטי לוי יצחק' על הזוהר, חלק ב עמ' ע.

מסתבר איפוא – אומר רבי לוי יצחק – שבמדה מסויימת נחשב דוקא העוף כ"מרבה". ואכן, הדברים מעוגנים בגימטריא: **'בהמה'** שווה 52, ואילו **'עוף'** שווה פי 3. (52 כפול 3 = 156)

ואם כבר הגענו לחשב את הערך המספרי של **'בהמה'** ו**'עוף'** – נשים לב לעוד דבר מעניין: האישיות המזוהה במיוחד עם קרבן העולה הוא יצחק אבינו, שנעקד על גבי המזבח ועמד להישחט כקרבן עולה; ואמנם בסופו של דבר נשאר יצחק בחיים (ובמקומו קרב האיל), אך קדושת הקרבן נשארה בו והוא נחשב כל ימיו כ'עולה תמימה'³.

ובכן, יצחק היה 'עולה' במובן מושלם, והיתה לו גם את המעלה של 'עולת בהמה' וגם את מעלת 'עולת עוף'; והסימן לכך: **'יצחק'** בגימטריא 208, כמו **'בהמה'** (= 52) ו**'עוף'** (= 156) גם יחד.

.2

לאחר שהתורה מסיימת לדבר על קרבן ה'עולה' (שכאמור מחולק לשנים – 'עולת בהמה' ו'עולת עוף'), היא עוברת לדבר על קרבן 'מנחה'. בשונה מ'עולה' שהיא באה מבעלי החיים, ה'מנחה' היא קרבן צמחוני העשוי מסולת חטים ושמן זית.

גם ה'מנחה' מתקשרת עם יצחק אבינו:

השם 'מנחה' רגיל בפינו ככינוי לתפילה שמתפללים בשעות אחרי הצהריים, שתוקנה על ידי יצחק אבינו (אברהם תיקן את שחרית, יעקב את ערבית – ויצחק שבאמצע תיקן את מנחה). וכמובן, העובדה שתפלה זו נקראת בשם 'מנחה', ממש באותו שם שבו קוראת התורה לקרבן הצמחוני, מלמדת על קשר עמוק בין השנים.

יצחק איפוא מחובר חזק לא רק לקרבן ה'עולה', אלא גם לקרבן ה'מנחה' – וגם זה מעוגן היטב בגימטריא (כך כתבו חכמי הקבלה⁴): כשנחבר את הערך המספרי של המלה **'עלה'** (בכתיב חסר, כך היא כתובה בתורה) עם המלה **'מנחה'** נקבל את הגימטריא של השם **'יצחק'** ('עלה' – 105, 'מנחה' – 103, וביחד 208).

.3

³ זו הסיבה שבשונה מאברהם ויעקב – יצחק אבינו לא יצא מעולם מגבולות ארץ ישראל, כי הקב"ה אמר לו: 'אתה עולה תמימה – ואין חוצה לארץ כדאי לך' (רש"י תולדות כו, ב).

⁴ ראה 'ניצוצי אורות' לזהר חלק ג קכא, א. 'לקוטי לוי יצחק' על הזוהר חלק א עמ' צא.

חז"ל אומרים⁵: "על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים". מוסבר על כך, ששלושת עמודים אלו מקבילים לשלושת האבות: **אברהם** הצטיין בגמילות חסדים; **יעקב** מדגיש את **לימוד התורה**; ואילו **יצחק** מסמל יותר מכל את עמוד **העבודה**.

מהי "עבודה"? הכוונה היא לעבודת הקרבנות בבית המקדש, וגם לעבודת התפילה – שקשורה עם הקרבנות ומהווה כמו 'תחליף' להם. ואכן, הגימטריא של **"יצחק"** (208) ביחד עם אשתו **"רבקה"** (307) – שווה למספר 515, וזהו הערך המספרי של המלה **"תפלה"**⁶.

אך כמו שהזכרנו, מבין התפילות והקרבנות עצמן – יש קשר מיוחד ליצחק עם ה'**מנחה**'. הבה ונראה כיצד המספר 515 (הערך של של **"יצחק"** ו'**רבקה"** ביחד) שייך ל'**מנחה**':

'מנחה' היא בגימטריא 103, אולם למעשה קיימים **חמשה סוגי 'מנחה'**. כלומר: התורה נותנת 5 אופציות לקרבן הצמחוני (1. מנחת סולת, 2. מנחת מחבת, 3. מנחת מרחשת, 4. מנחת חלות, 5. מנחת ריקין) – ואכן, כשנכפיל את **'מנחה'** (=103) **חמש פעמים**, נקבל בדיוק את המספר 515 כמנין **"יצחק"** ו'**רבקה"**.

[נוסיף ונסביר:

מדוע באמת קרבן ה'**מנחה'** מתחלק ל-5 סוגים? הגמרא אומרת על כך⁷, שמי שמביא **'מנחה'** הוא בדרך כלל עני, אדם שאין לו יכולת כספית להביא בעל חיים ולכן הוא מסתפק במשהו מן הצומח. כדי לתת לו הרגשה טובה ולהעצים את קרבנו, ניתנה לו האפשרות והמבחר להביא זאת בחמש דרכים, **"חמשה מיני טיגון"**. ומעניין: מי הוא שאמר דבר זה בגמרא? ניחשתם נכון... החכם רבי **יצחק** (כשמו של יצחק אבינו).

ועוד בהקשר זה – מגלה לנו רבי לוי יצחק שניאורסון⁸:

שלושה צדיקים גדולים הסתלקו מן העולם ביום השבת – בזמן המנחה: יוסף הצדיק, משה רבינו ודוד המלך. לציון דבר זה אנו אומרים **בתפלת מנחה** של שבת שלושה פסוקים – **"צדקתך .. וצדקתך .. צדקתך"** – שהם כנגד יוסף, משה ודוד⁹.

ובכן, כשנחשב את הערך המספרי של שלושת השמות שנפטרו במנחה (יוסף =156, משה =345, דוד =14) – נקבל בדיוק את המספר 515, המתאים לערכה של המלה **'מנחה'** כפי שהיא מוכפלת בחמש, (וגם לשמותיהם של **'יצחק'** ו'**רבקה'** יחד), כאמור.

⁵. בתחילת פרקי אבות.

⁶. "פניני לוי יצחק" עמוד 141.

⁷. מנחות קד, ב.

⁸. "פניני לוי יצחק" עמ' 182.

⁹. זהר חלק ב קנו, א. שולחן ערוך אדמו"ר הזקן סימן רצב סעיף ה.